

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk (przewodniczący)

SSN Leszek Bielecki (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania Przedsiębiorstwa Autobusowego K. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.
z udziałem W. R. , A. R. , , C. P. , J. M. , T. M., I. M. L. Ż.
o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, objęcie ubezpieczeniem społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 16 lipca 2020 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 sierpnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

1. odrzuca skargę kasacyjną,

2. zasądza od skarżącego [...] Przedsiębiorstwa Autobusowego "K." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. kwoty 240,00 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów pełnomocnika w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

W zakresie przedmiotowej sprawy należy ustalić, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzjami wydanymi w 2013 r. wobec J. M. W. R. , A.

R. T. M. , C. P. i I. M. – stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne w/w osób podlegających ubezpieczeniom jako pracownicy u płatnika składek Przedsiębiorstwa Autobusowego „K.” Spółki z o.o. w S. w określonych w tych decyzjach okresach wynosi kwoty odpowiednio wskazane w tychże decyzjach. Odrębnymi decyzjami wydanymi wobec J. M. , W. R. , A. R. , T. M. , C. P. i I. M. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że w/w osoby z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów zlecenia zawartych z L. Ż. , a wykonywanych na rzecz Przedsiębiorstwa Autobusowego „K. ” Spółki z o.o. w S. tj. pracodawcy, z którym pozostawał jednocześnie w stosunku pracy, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik płatnika składek Przedsiębiorstwo Autobusowe „K” Spółka z o.o. w S. w rozumieniu art. 8 ust. 2a we wskazanych w tych decyzjach okresach, a płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z w/w tytułu za w/w osoby jest Przedsiębiorstwo Autobusowe „K.” Spółka z o.o. w S..

Postanowieniami z dnia 28 maja 2013 r. i z dnia 16 września 2014 r. oraz z dnia 6 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w S. połączył sprawy z odwołań płatnika składek Przedsiębiorstwo Autobusowe „K.” Spółka z o.o. w S. od w/w decyzji organu rentowego do wspólnego rozpoznania i wyrokowania, a nadto postanowieniem z dnia 28 maja 2013 r. wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych: A. R. , I. M., T. M. , J. M. , C. P. , W. R. i L. Ż. .

Wyrokiem z dnia 8 czerwca 2015 r., sygn. akt VII U (...) Sąd Okręgowy w S. oddalił odwołania i zasądził od płatnika Przedsiębiorstwa Autobusowego „K.” Spółki z o.o. w S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz zasądził od tegoż płatnika na rzecz L. Ż. kwotę 720 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wnioskodawcy od decyzji zakładu rentowego. W ocenie tego Sądu, w sprawie miał zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, który wprowadza wyjątek od reguły przewidzianej w art. 9 ust. 1 tejże ustawy.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 16 sierpnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...) oddalił apelację organu rentowego. Sąd ten w całości podzielił argumentację wyroku I Instancji.

We wniosku z 14 listopada 2018 r. o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania płatnik składek zaskarża wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z 16 sierpnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...) w całości, zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie prawa materialnego, tj. szeregu przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Płatnik składek wnosi o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie, uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz zasądzenie od organu na rzecz płatnika kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Należy wskazać, że przedmiotowa skarga kasacyjna, tj. wniosek z 14 listopada 2018 r. nie zawiera wskazania wartości przedmiotu zaskarżenia. Dopiero pismem z 28 listopada 2018 r. płatnik składek wskazuje wartość przedmiotu zaskarżenia co do A. R., (2.352,54 zł, C. P. (4.498,78 zł), I. M. (938,66 zł), J. M. (5.780,93 zł), T. M. (3.298,77 zł) i W. R., (2.641,10 zł).

Pismem z dnia 20 grudnia 2018 r. organ rentowy sformułował odpowiedź na skargę kasacyjną, wnosząc o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brak przesłanek z art. 398⁹ § 1 k.p.c., ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej ubezpieczonego w całości oraz o zasądzenie od skarżącego na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie, należy przede wszystkim wskazać na art. 398² § 1 k.p.c., zgodnie z którym skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub

renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Niezależnie od przedmiotu zaskarżenia skarga kasacyjna przysługuje także w sprawach o odszkodowanie z tytułu wyrządzenia szkody przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem.

Ponieważ skarga dotyczyła sześciu zainteresowanych zleceniobiorców, na wstępie należy przywołać uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2014 r., sygn. akt II UZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 168, w której Sąd Najwyższy stwierdził, że w razie objęcia jednym wyrokiem wielu decyzji ustalających płatnikowi składek (pracodawcy) i wskazanym w tych decyzjach pracownikom podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną oznacza się odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (art. 19 § 2 w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c.).

W rozpatrywanej sprawie wskazana przez pełnomocnika skarżącego wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego ustalona odrębnie co do każdego z zainteresowanych stanowiła odpowiednio: A. R. (2.352,54 zł, C. P. (4.498,78 zł), I. M. (938,66 zł), J. M. (5.780,93 zł), T. M. (3.298,77 zł) i W. R. (2.641,10 zł).

W przedmiotowej sprawie skargę kasacyjną wniesiono od prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), w którym za prawidłowe uznano decyzje ZUS w sprawie podstawy wymiaru składek. Decyzje określały skarżącego jako płatnika na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266), w myśl którego, za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Oznacza to, że obowiązek obliczenia i odprowadzenia składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od przychodu uzyskanego przez zleceniobiorcę w związku z umową zlecenia obciąża jego pracodawcę jako płatnika składek (art. 16 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 18 ust. 1a i art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Należy podkreślić, że przedmiotowa sprawa nie jest sprawą o objęcie ubezpieczeniem społecznym i w związku z tym skarga kasacyjna jest niedopuszczalna z powodu wartości przedmiotu zaskarżenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym, osoba wykonująca pracę na rzecz swojego pracodawcy w warunkach określonych w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym jako pracownik i na tym kwestia jej ubezpieczenia się wyczerpuje (wyrok z 3 kwietnia 2014 r., II UK 399/13, LEX nr 1458679; wyrok z 6 lutego 2014 r., II UK 279/13, LEX nr 1436176). W rezultacie przedmiotem postępowania w sprawie o opłacenie przez pracodawcę składki, w wysokości wynikającej z przychodu uzyskanego przez pracownika na podstawie umowy o pracę i umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług wykonywanej na rzecz tego pracodawcy jest jedynie ustalenie właściwej kwoty od podstawy wymiaru (postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 sierpnia 2015 r., II UZ 14/15, LEX nr 2051058, z 15 marca 2016 r., II UZ 57/15, LEX nr 2290408, z 20 kwietnia 2016 r., II UZ 1/16, LEX nr 2054096). Dlatego też przedmiotowa sprawa jest sprawą o prawa majątkowe, w której o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § zdanie pierwsze k.p.c.). W orzeczeniach tych przesądzono że decyzja organu rentowego wliczająca do podstawy wymiaru składek pracownika wynagrodzenie uzyskane z tytułu umów wymienionych w art. 8 ust. 2a cytowanej ustawy nie stanowi decyzji o podleganiu ubezpieczeniom społecznym oraz, że w sytuacji objętej tym przepisem nie ma podstaw do wydania decyzji o podleganiu tym ubezpieczeniom jako pracownik.

W sytuacji określonej w art. 8 ust. 2a cytowanej ustawy jest tylko jeden tytuł ubezpieczenia, który powstaje *ex lege*; nie powstaje zatem odrębne ubezpieczenie z umowy cywilnoprawnej, które mogłoby stanowić przedmiot sporu przed sądem ubezpieczeń społecznych (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lutego 2020 r., III UK 78/19, z 27 lutego 2020 r., III UK 150/19 – obydwa niepublikowane).

Ponadto w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r., III UZP 9/17 zajęto stanowisko, że w sprawach dotyczących „przypisania pracodawcy podwyższonej składki” w wyniku zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej decyzja ZUS jest decyzją wymiarową i w związku z tym

również sprawa z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalająca „zerową” podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne z uwagi na nie podleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia (art. 66 ust. 1 pkt e ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych; jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1938) jest sprawą, w której dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c.).

Na zakończenie trzeba skonstatować, że skarga kasacyjna w sprawie dotyczącej subsumpcji art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych jest dopuszczalna jedynie w razie przekroczenia granicy wartości przedmiotu zaskarżenia określonej w art. 398² § 1 zdanie pierwsze k.p.c. W sytuacji, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych (art. 398² § 1 k.p.c.) skarga podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. (pkt 1). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 niniejszego postanowienia ma podstawę w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.